

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A UNA CONVIVÈNCIA PACÍFICA (ANIMALS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 3 de gener de 2022, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- La manca d'actuació municipal per controlar i fer complir la normativa a les persones que deixaven anar els seus gossos solts per la plaça de La Zona Verda de la Prosperitat, embrutant l'espai d'excrements i fent malbé les zones verdes.
- Les molèsties de soroll que generaven els lladrucs dels gossos a totes hores del dia.
- Havia trucat en diferents ocasions a la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) per denunciar aquests fets.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **al Districte de Nou Barris** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 19 de gener de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 22 de juny de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

L'Ajuntament disposa d'un servei de gestió de conflictes que actua fent una tasca preventiva, recomanant propostes d'actuació per facilitar la convivència, el civisme i la

tolerància entre la població. Durant l'any 2021 es va intervenir en un total de 23 programes, tenint en compte tots els districtes, per la problemàtica per la presència de gossos a l'espai públic.

També s'informa la ciutadania sobre l'adopció, la tinença responsable i el voluntariat. Així, durant l'any 2021, des del Centre d'Acollida d'Animals de Companyia de Barcelona es van promoure els tallers anomenats "Aprenem junts", de promoció del voluntariat i la tinença responsable.

D'altra banda, amb la implementació de les zones d'ús compartit (ZUC), on els gossos podran anar sense lligar, en horaris determinats —sempre que restin al costat de la persona propietària o conductora i sota el seu control visual i estiguin educats per respondre a les ordres verbals—, es preveu dur a terme una sèrie d'actuacions de foment de la convivència i de la tinença responsable, amb un èmfasi especial en les necessitats de col·lectius específics com ara els gossos pigall.

Entre aquestes actuacions hi ha la senyalització dels espais, la difusió dels missatges d'implementació dels espais, tallers d'ensinistrament i de tinença responsable, formacions per les persones encarregades de dur a terme funcions informatives i pedagògiques, col·laboració amb el col·legi oficial de veterinaris de Barcelona i treball amb entitats i escoles.

Tot i ser un projecte temporal per al desplegament de les ZUC, s'està treballant per crear un marc de millora contínua respecte a la distribució i als usos de les diferents tipologies d'espais per a gossos a la ciutat.

CONSIDERACIONS

1. Espais per als animals de companyia

Segons les dades del consistori, actualment, a la ciutat hi ha uns 180.000 gossos. **L'objectiu és ampliar els espais per a mascotes, fomentar la convivència entre les persones i els animals i garantir una tinença responsable**, ja que en l'àmbit de les seves competències, l'Ajuntament té el deure de protegir els animals d'acord amb l'art. 45.2 de la Constitució espanyola, sens perjudici també de vetllar per la seguretat de les persones i dels seus béns.

En aquest sentit, aquesta Sindicatura és conscient de la voluntat de l'Ajuntament d'augmentar la protecció dels animals, així com de l'esforç per millorar la convivència amb les persones; si més no, això és el que es desprèn del resultat de les actuacions de supervisió que hem dut a terme de les queixes rebudes en relació amb els problemes de convivència a l'espai públic.

Amb el compromís de ciutat sostenible i per arribar a aconseguir-ho, a finals del 2023 el consistori preveu activar unes 103 ZUC noves distribuïdes per tot el territori, que s'afegiran a les àrees de gossos d'ús exclusiu que hi ha actualment.

Es completarà així el desplegament de les diferents tipologies d'espais per a gossos a Barcelona que ara ja disposa d'espais segregats per aquesta finalitat, com són les àrees per a gossos (AG), les àrees d'esbarjo per a gossos (AEG) i la platja per a gossos en temporada de bany.

En conseqüència, amb la incorporació de les ZUC, els gossos tindran un total de 219 espais amigables: 70 AG de fins a 400 m²; 46 AEG, la meitat de les quals amb més de 700 m², i 103 ZUC que seran espais no segregats on els gossos podran anar sense lligar, sempre que es compleixin les condicions establertes per la seva estada a la via i els espais públics (art. 24 de l'Ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals).

2. Protecció dels espais verds

El ciutadà es queixava de l'incivisme d'algunes persones propietàries o conductores d'animals de companyia que portaven els gossos deslligats a la plaça de La Zona Verda de la Prosperitat.

L'article 73-6 de l'Ordenança del medi ambient estableix específicament que **als parcs urbans de la ciutat els animals de companyia han d'anar sempre lligats per mitjà d'un collar i una corretja o cadena, excepte a les zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia.**

L'article 24.2 b) de l'Ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals (OPTVA) estableix l'obligació següent pel que fa als animals:

Anar lligats per mitjà d'un collar o arnès i una corretja o cadena que no ocasionin lesions a l'animal, llevat de les zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia, així com en aquelles vies i zones, en horaris determinats, que siguin establertes per Decret d'Alcaldia. A les zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia, poden anar sense lligar. A les zones establertes per Decret d'Alcaldia en horaris determinats, els animals poden anar sense lligar sempre que restin al costat de la persona propietària o conductora i sota el seu control visual i estiguin educats per respondre a les seves ordres verbals.

Ara bé, cal tenir present que segons l'establert a la disposició transitòria quarta de l'OPTVA, **mentre no entri en vigor el decret d'Alcaldia que reguli les ZUC, segueixen vigents les exempcions al requeriment de dur el gos lligat a l'espai públic** (sempre que obeeixi les ordres verbals de la persona conductora, que estigui

sota el seu camp visual i que no sigui considerat potencialment perillós), **llevat dels parcs i jardins, on han d'anar sempre lligats.**

La resolució d'aprovació definitiva del decret dels espais per a gossos en zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia i en zones d'usos compartits per franges horàries ha estat publicada al BOPB en data 17 de març de 2023 i es determina la seva entrada en vigor en un termini màxim de nou mesos, a comptar de l'endemà de la publicació, per tal de poder fer efectiu el desplegament dels recursos necessaris per la posada en funcionament d'aquests espais.

Per tant, quan s'hagin implantat definitivament les noves ZUC i el decret entri en vigor, **únicament a les àrees per a gossos (AG), a les àrees d'esbarjo per a gossos (AEG) i a les zones d'ús compartit (ZUC) els animals podran anar deslligats.**

Sobre aquesta qüestió, també cal mencionar la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, que estableix que les autoritats municipals poden adoptar, sobre la base del principi de precaució, accions per protegir els espais verds (art. XVIII). D'acord amb aquest precepte, i per evitar que en determinats espais els animals puguin fer malbé les zones verdes, aquesta institució recomana fer **campanyes de sensibilització i conscienciació ad hoc per aconseguir la col·laboració de les persones que tenen o passegen gossos a l'hora de tenir actituds cíviques i de respecte de les zones verdes.**

3. Molèsties al veïnat

Aquesta Sindicatura sovint rep queixes en relació amb les molèsties que provoquen els lladrecs dels gossos. Normalment, aquestes queixes es reben quan es tracta d'àrees destinades a aquests animals que s'ubiquen en espais propers a habitatges.

En aquests casos, una de les recomanacions més freqüents per evitar les molèsties al veïnat afectat és la d'establir uns horaris d'ús d'aquests espais públics per als animals per tal de poder garantir el descans de la ciutadania, ja que la manca de descans pot tenir efectes perjudicials per a la salut de les persones.

A banda dels problemes de salut que poden comportar els sorolls, també constitueixen una vulneració del dret fonamental a la intimitat personal i familiar, ja que afecten la intimitat de les persones i la inviolabilitat del seu domicili.

No obstant això, en el cas de la plaça de La Zona Verda de la Prosperitat, no es tracta d'un espai específic per als animals de companyia i, a més, es dona el cas que en aquesta plaça hi ha dues àrees destinades al joc infantil.

En aquest sentit, les ordenances municipals miren de regular la convivència com, per exemple, l'Ordenança de protecció, tinença i venda d'animals, que disposa que els

propietaris o conductors dels gossos estan obligats a adoptar les mesures necessàries per no pertorbar el descans del veïnat amb els lladrucs dels animals, i també que resta prohibida l'estada dels animals en els parcs infantils o jardins d'ús per part dels infants i el seu entorn per tal d'evitar les deposicions i miccions dins d'aquests espais.

L'Ordenança de mesures per fomentar i garantir la convivència ciutadana també estableix la necessitat de **preservar l'espai públic com un lloc de convivència i civisme, on totes les persones puguin desenvolupar en llibertat les seves activitats de lliure circulació, d'oci, de trobada i d'esbarjo, amb ple respecte a la dignitat i als drets dels altres.**

Si bé la normativa és clara pel que fa a la qüestió que ens ocupa, cal afegir que és necessari dedicar esforços addicionals per conscienciar la ciutadania respecte al seu deure de respectar els drets de les altres persones.

Per tant, cal que el consistori no escatimi esforços per evitar les conductes inadequades que puguin tenir lloc en aquesta plaça en la qual hi ha dos espais destinats al joc infantil.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de Nou Barris no ha estat suficientment eficaç per garantir el dret a una convivència pacífica de la ciutadania.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte de Nou Barris** que faci un seguiment de les conductes incíviques que es puguin generar en aquesta plaça i valori la conveniència d'instaurar un servei d'agents cívics durant les franges horàries amb més incidències.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.